

sosialurin

telf. 14720. 11820
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevandi:
Fyrirskifti:
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Bládmenn: Hogni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Ljótasta gerðin

UNDAN VALINUM varð av borgarligu flokkunum dúgliga ført fram, at vit høvdu eina borgarliga stjórn fyri neyðini. Vit máttu fáa eitt »systemskifti« varð sagt.

TAÐ FINGU VIT. Ikki bert eitt borgarligt landsstýri, men ikki minni eitt »systemskifti«. Higartil er tað serliga okkara núverandi lögmaður sum hevur virkað eftir einum nýggjum »systemi«. Uppgávan hjá Føroya lögmanni má sigast at vera nógv broytt, síðani Pauli Ellefsen tók við.

AT HANN IKKI er førir fyri at gjøgnumskoða problemini, kann í ávísan mun geva honum umbering fyri, at hann ikki dugir at loysa tey. Ístaðin fyri at royna at gera sítt besta fyri land og fólk, sum hann er valdur til, hevur hann líka síðani hann kom í lögmanstólin heldur funnið umberingar fyri sítt egna evna-loysi.

FYRST VÓRU tað tær mongu miljónirnar sum »manglaðu« í kassanum, og sum undanfarna landsstýrið hevði skuldina fyri. Síðani hevur hann roynt á ymiskan hátt at fjala útyvir tørvandi politisku evni síni. Í seinastuni hevur hann á hvørjum tingfundi fingið bæði ein og fleiri frammaná — eisini frá sínum egnu partamonnum. Tá maðurin so stætt stendur kroystur í ein krók, og ikki kann tala um tað sum talað verður um, mugu onnur vápn takast í nýtslu.

AT FORMADUR Javnaðarflokksins, fyrrverandi lögmaður, Atli Dam, varð settur sum dagligur leiðari av »Realinum«, hevur opna nýggjar undanstøkkjarleiðir hjá lögmanni. Her var ein møguleiki at fáa fólksins eygu vend frá dagsins politiska leiki, og tað er júst tað, sum P. E. hevur brúkt fyri.

UM HETTA HEVUR Pauli Ellefsen grein í Dimmalætting seinasta leygardag, har hann rættilliga fær víst sín óndskap. Aðrarstaðir í blaðnum í dag er svar til nevndu grein, og tí er ikki neyðugt at viðgerða hana her. Lat tað vera nógv mikið við seinasta brotinum í grein Paulas, har hann sigur at henda setan man vera hin ljótasta sum Føroyum og føroyingum hevur verið fyri. Nei, Pauli Ellefsen. Ljótasta gerð, sum gjørd er móti Føroyum og føroyingum var, tá lögmaður okkara kom at eita Pauli Ellefsen. Tað munnu alt fleiri fara at sanna.

Heldur
tú
ikk

sosialin

Svar til nevndina í Brúkarafelagnum

Nevndin í Brúkarafelagnum hevur í øllum føroysku blaðnum nú fyrst í apríl »opið bræv« til undirritaða.

Brævið snýr seg um góðskuna á føroyskari mjólk, har vist verður til 5 reglur úr viðtali við meg í Dagblaðnum 27. mars 1981 um hetta evni.

Nevndin útleggur hesar reglur soleiðis, at ivi er um, at fólk gerast sjúk av eitrin, tí mjólk er dálkað. Útleggingin er reinging av samrøðuni, beinleiðis órein og illviljandi. Meira nýttist ikki at verið sagt um hetta.

Men eg skal kortini greiða eitt sindur frá, hvør upprunin var til skrivingina í Dagblaðnum, eins og eg skal royna at siga eitt sindur um góðskuna á mjólkini.

Tann 25. mars var eg upprindur av Óla J. Róntansson frá Dagblaðnum, har hesin hevði nakrar fyrispurningar um mjólk. Í hesum sambandi greiddi eg frá, at vit vóru farin undir at gera regluligar kanningar av mjólkini frá føroysku neytahaldunum. M. a. nevndi eg, at hesar kanningar snúðu seg um góðskuna á mjólkini; men

eg nevndi eisini, at eg helt tað vera rættari, um Óla J. Róntansson vitjaði okkum, so hann kundi fáa eina meiri nágreiniliga frágreiðing um hesar kanningar, so at sleppast kundi undan tí vánaliga »telefonjournalistikk«, sum tykist at vera nógv nýttur í Føroyum í dag.

Tað, sum eg sipaði til, tá ið nevnt var, at góðskan er vánalig, er tað, sum flestu brúkararnir óivað eru greiðir yvir, at ein av og á fær súra mjólk í solubúðunum, og hiðani verður mett, at ivi er um góðskuna, so leingi hetta kemur fyri.

Fyri at koma hesum til livs, er umráðandi at framleiðslumstøðurnar í fjósinum eru góðar, eins og neyðugt er at flutningurin av mjólk er væl skipaður. M. a. kann nevntast, at ein fortreytin fyri mjólkjarframleiðslu er, at mjólkini verður kold skjótast gjørligt, eins og dentur eigur at vera lagdur á, at reinförsivíðurskiftini eru tryggandi.

Í okkara grannalondum er vælskipað eftirlit við hesum víðurskiftum, og er hetta mett at vera avgjørt

neyðugt fyri at tryggja brúkarunum friska mjólk. Mjólkini frá hvørjum neytahaldi verður kannað regluliga, og fær framleiðarin úrslitini av hesum kanningum og kann á tann hátt gera eitt miðvíst arbeiði fyri at bota um góðskuna. Bert tað, at framleiðararnir kundu fáa hesi úrslit, færdi beinanvegin til stóran bata.

Í hesum arbeiði hava vit staðið á berum; men tær kanningar, sum vit eru byrjaðir at gera, verða sjálvsagt eitt stig á røttu leið fyri at bota um hesi víðurskifti.

Góðska og dálking

Nevndin í Brúkarafelagnum fær bent spurninginum um góðsku yvir í tað, at ein kann gerast sjúk av at drekka føroysku mjólkina. Í vanligari talu verður spurningurin um góðsku og vandin fyri at gerast sjúk av at drekka mjólkina ikki tengdur saman. Higar er heldur ikki grett eitt orð um, at nakar er vorðin sjúk av at drekka føroyska mjólk.

Fyri mjólkjarframleiðslu, sum fyri alla aðra

matvøruframleiðslu, er tann vandin til staðar, at framleidda vøran kann verða atvold til sjúku hjá fólki. Fyrr var tað ikki ókent í øðrum londum, at fólk gjørdust sjúk av at drekka mjólk, og tí komu reglur um, at øll mjólk skuldi hitaviðgerast (pasteuriserast).

Mjólkjarvirkir hava verið í Føroyum í umleið 60 ár, og framleiðslumstøðurnar á hesum virkum hava ongantið verið so góðar sum í dag. Sama kann sigast um framleiðslumstøðurnar í fjósinum. Regluligt eftirlit við framleiðsluni á mjólkjarvirkjunum hevur bert verið tey seinastu árin.

Við hesum í huga verður mett, at góðskan á føroysku mjólkini hevur ongantið verið so góð sum nú, og vandin fyri at gerast sjúk av hesi vøru hevur ongantið verið so lítill sum nú. Men so leingi brúkarin ikki hevur fulla vissu fyri, at mjólkini hann keypir, ikki er súr, er sjálvsagt neyðugt at bota um hesi víðurskifti.

f. Heilsuførligu Starvss.
J. Olsen

Fólk og datamaskinur

Í seinastuni hevur nógv verið skrivað um datamaskinur, og hvørja ávirkan hesar hava, og fara at hava í framtíðini. Eg sá eitt lesarabræv í B.T. herfyri, sum eg helt var rættilliga viðkomandi. Kundi Sosialurin ikki tikið hetta bræv upp?

Per

Der var et indslag om amerikanske børn, der blev undervist af datamater, i den sidste af TV's udsendelser om fremtidsperspektiver. Det var et fællestræk hos børnene, at

de stort set var begejstrede for deres datamat. Enkelte havde fået et næsten menneskeligt forhold til den.

Det giver stof til eftertanke. Især hos mig, som i otte »forbandede« år kæmpede mod folkeskolen og dens læsertyranni, psykologer m. v.

Grunden til, at disse børn elsker deres datamat, er ganske betydeligt, at datamaten behandler dem på den rigtige måde. Alle får samme behandling. Tiltaleformen er den samme, uanset hvordan barnet er, ligesom de får

ros og opmuntring på samme måde. Det sker uanset, hvordan de selv er, fordi datamaten ikke er udstyret med følelser.

For at sige det groft, kan datamaten hverken have kæledægger eller syndebukke.

Der har altid været gode og dårlige lærere. Digteren H. C. Andersen er et godt eksempel på et menneske, der blev tyranniseret af en lærer. Det skete i hans første tid som ung menneske i København.

Desværre er der en hel del af lærerne i folkeskolen, der ikke er i be-

siddelse af den for lærere så vigtige kvalifikation: menneskelighed. Så det er nok en god idé i højere grad at benytte disse datamater. De skaber da i hvert fald ikke samfundstabere.

Lærerstanden er en helik ko, uangrikelig. En kendt skolemand sagde engang til mig, at lærere skulle have lov at søge deres egne job hvert 3. eller 4. år. Så ville man have mulighed for at sortere dem. I dag er det omvendt, lærerne sorterer vore børn fra 1. klasse. Og det mærker dem ofte for livet.

Níggju mans, eitt høvd

Sum borgari og skattgjalddari í Gøtu kommunu siggi eg tað sum mina skyldu, at finnast at Gøtu bygðaráð víðvikjandi framferð teirra móti einum borgara í somu bygð.

Síðsta stóra bragðið frá farna bygðaráðið úttí, aðrenn tað fór frá, var at siga skúlatænanaran upp uttan nakra sum helst grundgeving.

Fyri at vera heilt visur í, at hetta skuldi eydnast, varð biðað til ein av bygðaráðslimum var burturstaddur, tí eitt vóru limirnir greiðir yvir, at eykamaðurin, sum inn kom, hevði somu sjúklu tankagongd sum teir sjálvir. Tá tveir av bygðaráðslimum, sum ikki vóru afturvaldir, vórðu spurdir hvi hetta var gjørt móti skúlatænanarum,

var svarið: Tosað við formannin. Løgið, Tordu teir ikki at svara, ella var tað onkur, sum hugsaði fyri teir?

Nýggja bygðaráðið, undantikin ein lim, hevur eisini havt somu støðu.

Løgið er, um hesir bygðaráðslimir, sum umboða størsta partin av bygðini, verða stuðlaðir av sínum veljarum, tá ið talan er um at forfylgja

einum menniskja, tí annað enn persónsforfylgning er hetta ikki, tá ongin grundgeving um uppsøgn er.

Ein skal vera rættilliga kyniskur, tá ið talan er um at gera ein mann arbeiðsleysan og taka breyðið úr munnum á honum. Setið tykkum í somu støðu og vitið hvussu spennandi tað er. Men hesir 9 bygðaráðslimir synast ikki at hava fingið svønleysar